

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnium Generalium Et Provincialium Collectio Regia

Ab anno MDLX. ad annum MDCXXIII.

Parisiis, 1644

IV. De diuinis officiis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15522

ANNO
CHRISTI
1596.

mos coepiscopos suffraganeos nostros enixe rogamus, vt singuli post actam Synodum aliquid de hoc genere conficere studeant, quo prædicatorum monitiones, & obseruationes comprehendant; pro fine cuique proponatur gloria Dei, & salus animarum: pro medio, non curiosiores quaestiones, & oblectamenta verborum auribus prurientia: quod facile assequemur, si pro argumento fuerit, Christum prædicare crucifixum, Dei virtutem, & Dei sapientiam; a sacratissimis enim crucifixi Christi vulneribus, cruce, & morte, diuinæ virtutis super eminentiam, & voluntariæ passionis, quam pro redemptione mundi subiit homo factus, acerbiter, & caritatis excellentiam cognoscimus, & prædicamus. Vnde ad populorum institutionem duci potest, & pene sub oculos poni, Conditoris maiestas, Redemptoris benignitas, Patris misericordia, iudicis feritas, æternæ vitæ per diuinorum præceptorum obedientiam felicitas, & sempiternæ damnationis propter præuersionem confusio. Quæ docentur in academiis, & disceptantur in scholis, & inter scholasticos agitantur, sint inter illos, qui ingenia exercent, & animos acuunt: in prædicatione instituantur fidelium mentes, & studio pietatis vocentur ad mandatorum diuinorum obseruationem, vt virtutes Christianas colant, vitia declinent, & ad futuræ vitæ præmia implorato Dei auxilio contentis studiis aspirent.

Quæ si prædicatores neglexerint, & moniti obseruare contempserint, episcoporum diligentia, & sollicitudo curabit, vt populorum piæ instructioni, & animarum saluti omnibus modis consulatur.

IV.

Diuina officia veteri sanctorum patrum instituto, ordine, & horarum numero, ad omnipotentis Dei nomen colendum, & inuocandum disposita, quorum celebritate, & frequentia in militanti ecclesia triumphantis figura, tanquam exemplaris imitatione exprimitur; ita decet tractari, vt cordis mundities adsit, moderatus, & pene ecclesiasticus corporis cultus, index plerumque illorum, quæ sunt in animo, non desideretur: deuotio autem, & quædam compositio actionum sacrarum non absit.

Eminet autem inter omnia, quæ in sacris habentur mysteriis, & actionibus, Missæ sacrificium, & rei dignitate, & sa-

cerdotis præstantia, & fructus excellentia: Dominus enim noster Iesus Christus vnigenitus Patris, candor æternæ lucis, & figura substantiæ illius, portans omnia verbo virtutis suæ, tamquam sacerdos constitutus a Deo secundum ordinem Melchisedec in æternum, cum ingrederetur in sancta sanctorum per sanguinem suum, semel se ipsum in ara crucis morte intercedente Deo Patri obtulit in redemptionem earum præuaricationum, quæ erant sub priori testamento, vt repromissionem accipiant, qui vocati sunt, æternæ hereditatis. Hoc vero sacrificium, quod semel cruento oblatum est, & memoria, ac repræsentatione in ecclesia frequentatur, & vsque in finem sæculi permanebit, cuius salutaris virtus in remissionem eorum, quæ a nobis quotidie committuntur, applicatur, quanta deceat spiritus innocentia, reuerentia, metu, humilitate tractare, res ipsa indicat, ipsa loquitur, & contestatur.

Episcopus autem, qui ceteris antecellunt dignitate, & officio, toti anteire clero decet mysterii huius frequentatione, ac Missæ celebratione; vt enim statis solennitatibus episcopos pontificales Missas agere conuenit, diebus præsertim quibus præstantiora in ecclesia mysteria Dei celebrantur, nec omittere, quod ab officio exquiritur, & episcopali dignitati certa ecclesiæ obseruatione impositum est; ita optandum, vt reliquis festis anni, & feriatibus etiam diebus frequenter, & publice, legitimo non obstante impedimento, Missæ sacrum faciant: inde fluent fructus admirabiles ad suscipientium mentes, ad inferiorum exemplum, ad populorum subsidia spiritualia

Qui ecclesias curatas obtinent, debent hi quidem festis omnibus diebus, & reliquis, tam frequenter, vt muneri suo satisfaciant, Missas celebrare: in quo si defecerint, statui-
mus episcoporum vigilantia, ac studio, poenis etiam propo-
sitis, ac, si necesse fuerit, infligendis vrgeri; vt, quo fuerint negligentiores, opportunis remediis eo accuratiores fiant.

Qui ad sacerdotium promoti sunt, & impedimento non laborant legitimo, quo minus Missam celebrare valeant, decernimus episcopi diligentia curari, vt diebus saltem dominicis, & festis solennibus celebrent; multo vero diligentius, si beneficium etiam simplex habeant, cuius causa sacrum facere teneantur.

In

ANNO
CHRISTI
1596.

In celebratione Missæ, etiam edicto, & pœnis propo-
tis, episcopi caueant, ne sacerdotes aliis quam debitis ho-
ris celebrent, neve ritus alios, aut alias ceremonias, & pre-
ces in Missarum celebratione adhibeant, præter eas, quæ
ab ecclesia probatæ, & frequenti, ac laudabili vsu receptæ
sunt. Quarumdam Missarum, & candelarum certum nu-
merum, qui magis superstitioso cultu, quam vera religione
inuentus est, omnino ab ecclesia remoueat.

Auaritiam, quæ est idolorum seruitus; irreuerentiam,
quæ ab impietate non abest; superstitionem, falsam pieta-
tis imitatricem, ab ecclesiæ agro radicitus euelli conuenit:
tractentur sacra interiori cordis munditie, & puritate, &
exteriore deuotionis, ac pietatis studio: pestis vero illa, quæ
diuturna rerum corruptione vsque ad tremendam Domini
mensam peruenit, & sancta pene inuasit; erit sedulitatis
episcopalis curare, vt longissime abigatur.

Debent vero, ne dispar appareat, & incomposita cele-
brantium actio, diligenter episcopi prospicere, vt quam-
primum in ciuitate per præfectos ceremoniarum; extra ci-
uitatem per archidiaconos, seu vicarios foraneos, reuidean-
tur, & examinentur sacerdotes super modo, & actione ce-
lebrandæ Missæ; & quæ fuerint corrigenda, corrigant: vt
redigatur omnium & singulorum celebratio in eam for-
mam, in qua nihil dissimile, nihil difforme appareat: & vna
sit inter omnes celebrationis ratio, vt est vna Missalis, & ru-
bricarum ad sacrum faciendum præceptio. Contumaces,
& inobedientes pœna coercendos esse debita declaramus.

Ac in primis decernimus in sacerdotum consecratione
animaduertendum, vt illi ad Missam celebrandam acce-
dere minime permittantur, antequam a præfecto ceremo-
niarum de tota actione examinati & probati fuerint. In
Missis autem nouis, quod ad auaritiæ labem pertinet, im-
portunas, & illiberales eleemosynarum exactiones po-
tius quam postulationes, aliaque huiusmodi, quæ a simo-
niaca labe, vel certe a turpi quæstu non longe absunt, om-
nino ex Tridentini Concilii decreto prohibemus, & per
episcopos prohiberi mandamus.

Priuatis in domibus, atque omnino extra ecclesiam, &
ad diuinum tantum cultum dedicata oratoria ab ordina-
riis designanda, & approbanda, nec non altaribus, quæ sub

dio aut porticu ecclesiæ sunt, & in Missali non edito a Pio V. celebrari Missas nec suadet ratio, nec pietas patitur, ita episcopi faciant, & exequantur.

Vt autem Missas, quæ in ecclesiis cathedralibus, & collegiatis celebrantur, decet hora conuenienti, & statuto ordine ad publicum ciuitatum, & locorum commodum celebrari seruato rotulo, quod in omnibus omnium ecclesiarum sacristiis conseruari debet; ita in parochialibus opportuno tempore, non ad aliquorum instantiam, sed communem piorum consolationem celebrandæ erunt. In omnibus cathedralibus, & collegiatis insignibus ecclesiis, decernimus, vbi non est punctator ad Missarum defectus notandos, quamprimum episcoporum diligentia constitui, cuius munus sit, diem, & defectum notare, & ex parte pœnarum, quæ exigentur, Missarum defectus supplere, reliqua in sacristiæ, vel ecclesiæ ornamenta impendere. De parochiorum defectu inuestigent diligenter archidiaconi, seu vicarii foranei intra fines attributæ regionis; & si corrigi facile poterunt, corrigant; sin minus, ad episcopos deferant, vt adhibeatur medicina, quæ sanare morbum possit.

Peregrinos, seu alienæ diœcesis sacerdotes in prouinciam Aquileiensem, nec ad Missam celebrandam sine commendatitiis proprii ordinarii ex Tridentini Concilii decreto non esse admittendos decernimus.

De Missa conuentuali, quæ celebratur in ecclesiis cathedralibus, seu collegiatis, quia multa sunt, quæ distinctionibus egent, & declarationibus, vt apte decernantur: agendum putamus primum de quibusdam, quæ ad collegia, seu capitula ecclesiarum spectant; ac de chori disciplina, & ordine; postremo etiam de Missa conuentuali, vt ex hoc capite aliquid ducatur, quod ad ecclesiasticam disciplinam conformandam pertinere potest.

Ecclesiasticas vniuersitates, seu capitula ecclesiarum tam cathedralium, quam collegiatarum, quæ tamquam corpus membris apte compactum, & coagmentatum, motu agi, & tamquam spiritu vigere necesse est; sine ordine, quæ illarum vita est, & legibus, quarum vi aluntur, & conseruantur; stare nemo posse affirmabit: est tamen in ipso statu defectus, & inclinatio quædam rerum; dum, quæ ante constituta fuerant, pro temporum qualitate & varietate mutatio-

ANNO
CHRISTI
1596.

nem desiderant; & quæ sæculis præteritis opportuna habebantur, nunc pernicioſa ſunt, & nouarum constitutionum diſpoſitione tolluntur. Hanc ob cauſam ſtatuiſmus ſingulorum capitulorum tam eccleſiarum cathedralium, quam collegiatarum ſtatuta, conſtitutiones, & conſuetudines, quæ tamen a ſede apoſtolica non fuerint confirmatæ, quamprimum ab epiſcopis propriis examinari accurate debere; vt ex ſtatutis, & conſtitutionibus, ſeu etiam decretis capitularibus, illa, quæ deſuetudine obſoleuerunt, decerpant; quæ præſentis temporis vſu perſeuerant, vnum in corpus redigi curent: iſta vero etiam, quæ retinentur, reuideant, & perpendant, ne ſint contra iuris ordinem, aut ſacri Concilii Tridentini decreta, aut pontificiarum conſtitutionum ſtatuta, & ita corrigant, vt varia quadam ſimilitudine conueniant; & ſi quid aut vltra ius commune ſit, aut præter, apte conſentiat, & quaſi concentum, qui ex diuerſis numeris, & modis conſtat, efficiat.

Conſuetudines etiam ſcripto exceptas perpendi decernimus, an rationabiles & honeſtæ ſint. Si qua declinarit a ratione, & contra iuris ordinem emerſerit, & abuſu confirmata iniuſtam legis ſpeciem uſurparit; tolli de medio præcipimus: quod erit proprium epiſcoporum munus, vt in ſuis eccleſiis curare ſtudeant: ſatis enim conſtat abuſu, quo inueteratior eſt, eo facilius adulterina ſpecie honeſta omnia corrumpi.

His poſitis fundamentis epiſcopi partes erunt, cauere ne quid in capitulorum congregationibus aut proponatur, aut recipiatur, quod ſit contra ius expreſſum, aut ſacri Concilii Tridentini ſtatuta, aut conſtitutiones pontificias, propoſita pœna proponentibus, præter pœnam nullitatis quorumcumque actorum. Quod in ſua diœceſi quiſque pro opportunitate ac etiam neceſſitate locorum, & rerum particularium inſpectione præſtare, & efficere commode poterit, ac debet.

In humanis, vt bene omnia conſentiant, ſi ratio quædam conſtans deſideratur, qua particularia metiri, & moderari poſſimus; multo quidem iuſtius in ſacris & diuinis debet eſſe certa quædam agendorum norma, illaque non arbitrio ſubiecta, ſed lege conſtanti comprehenſa, vt ſit certa * vnitate potius, ſimilitudine conformata, quam ſe-

* aliquid
deſſ.

Concil. Tom. 36.

Hhhhh ij

quantur omnes. Quamuis autem Pii V. constitutione de Romano breuiario edita cautum sit, vt, qui supra ducen-
tos annos proprium habent officium, vti eo possint, nec de-
beant compelli vt horas canonicas de breuiario Romano
recitent, tamen ratio peragenda sacrae rei, & illa, qua tan-
topere Deo placet, consensus vniformi ritu recepta, maxi-
me suadet, vt in Aquileiensi prouincia statuatur vnica lau-
des Deo canendi, & sacra obeundi officia forma. In nostra
metropolitana ecclesia Aquileia de proprio breuiario ca-
nebantur superioribus annis canonicæ horæ, & erat pro-
prium etiam Missale, atque alibi proprii adhibebantur in
diocesi nostra quidam ritus antiquissimo vsu recepti: at
vetera, qua non omnino sincera comperta sunt, & pene
desuetudine collapsa, recesserunt, & iam noua sunt om-
nia. Sanctam Romanam ecclesiam magistram, & matrem
agnoscimus: hanc, vt in reliquis, etiam ritu, & ministeriis
ecclesiasticis modo sequimur: vix enim fit in huiusmodi
particularibus ecclesiarum, aut locorum officiis, quin aut
apocryphum aliquid, aut erroneum deprehendatur. De-
cernimus igitur, vt in tota Aquileiensi prouincia, in eccle-
siis cathedralibus, collegiatis, parochialibus, & aliis qui-
buscumque tam publice, quam priuatim, in posterum ho-
ræ canonicæ ex breuiario Romano sub Pio V. edito reci-
tentur; ac declaramus recitantes obligationi recitandi ho-
ras minime satisfacere, nisi de breuiario Romano illas reci-
tarint: quod item decernimus in Missali, rituali sacramen-
torum, & aliis obseruandum. De sanctis, qui apud certos
populos in veneratione sunt, declaramus intelligi, vt fe-
stos dies sanctorum patronorum, tam prouinciæ, quam
ciuitatum, & titularium ecclesiarum celebrare solenni et-
iam ritu liceat.

Qui Illyricam oram colunt episcopi, in qua breuia-
rium, & Missale lingua Illyrica in vsu habetur, curent vt
illa diligenter adhibitis doctis, & piis viris, qui linguam
illam calleant, reuideantur & emendentur. Oprandum ta-
men esset, vt episcoporum Illyricorum diligentia sensim
Romani breuiarii vsus cum Missali item Romano, & ri-
tualis sacramentorum induceretur: quod efficere pro eo-
rum pietate ac prudentia non erit summopere difficile, si iu-
niores clericos, & ex seminarii scholis selectos, qui studio,

ANNO
CHRISTI
1596.

& ingenio magis proficiunt, exercere sensim cœperint, & ad opus hoc pium studiosè promouerint. hæc in optatis. executio præscribi non potest: præscribet autem prudentia illorum, & singularis in Deum pietas. Satis erit, si sibi persuaserint, quod passim experimur in librorum Latinorum & Italicorum lectione, illos libros mendis scaterere, multo vero plures probabili coniectura errorese esse in illis, quam in nostris, quos quamplurimi legunt & iidem emendant: illos autem pauci & illiterati, qui corrigenda diiudicare non norunt.

Quæ autem de breuiario, Missali, & rituali sacramentorum statuimus, in eam volumus partem accipi, vt non comprehendant catechismum Romanum in Illyricam linguam Gregorii XIII. iussu (quod est ad nos per certos homines allatum) conuersum: quem cupimus a clero Illyrico frequenter tractari & legi, vt sit hæc materna lingua sacerdotibus Illyriæ in promptu ad populos docendos, quæ ad salutem necessaria sunt. Curent tamen episcopi, vt exemplar aliquod eiusdem catechismi emendatissimum in archiuo episcopali reponatur, ad cuius præscriptum emendatio recognosci & approbari in futurum tempus possit, cum illa, quæ catechismo comprehenduntur, vel de articulis fidei, ac sacramentis tractatur; periculose alterius linguæ ignoratione, seu impressorum vitio pateant, periculosus vero nequitia hæreticorum; quorum corruptio, nisi ab episcopis, qui prouinciæ illius linguam non norunt, parato remedio conuinci possit, longius dimanabit.

Locus corruptus.

Vt autem Illyricis populis prospiciendum est, vt verbi Dei pabulum, quod ex prædicto catechismo curati haurient, habere possint; ita etiam curandum, vt caput primum de reformatione matrimonii ex Concilio Tridentino cum impedimentis matrimonii & declaratione temporum, quibus nuptiæ prohibentur, habeant in linguam Illyricam conuersum: idemque semel in mense promulgare & declarare populo dominicis diebus post prædicationem verbi Dei parochi curent. Idem de doctrina Christiana illis gentibus tradenda omnino statuimus: quod episcoporum vigilantia & religioni serio committimus & commendamus.

Non est in ecclesia Dei, in qua perficiendæ naturæ per

H h h h h iij

gratiam Dei viget ratio, non est vacuum si in puris naturæ terminis non est: nec est dignitatum, aut officiorum institutio otiosa, vt species ostendet quod actus non efficit: nec residere, aut interesse iuxta sinceram, & rectam Canonum intelligentiam censentur, qui interessendo nihil eorum quæ ad suum pertinent officium exequentur. Proinde cum dignitatum & canonicatum institutio ad ministeria ecclesiastica & sacra facta sit, vt obtinentes illa obire debeant non modo in psalmodia, (vt in choro ad psallendum instituto hymnis, & canticis Dei nomen reuerenter, distincte, ac deuote laudent;) sed etiam in aliis: diuina vero per se, & non per substitutos officia subeant; decernimus per episcopos in tota prouincia diligenter curandum, vt pietate, ac diligentia vigeant, quo ista aliquando prompte exhibeantur: inobedientes ac pertinaces distincte cohibeant, & emendent.

Sicubi tam in cathedralibus ecclesiis, quam in collegiatis insignibus præbendæ canonicales hætenus per attributos ordines distinctæ non fuerunt, præcipimus, episcoporum diligentia, (licet ex quotidianis tantum distributionibus constent,) quamprimum adhibito capituli consilio distingui, vt in cathedralibus dimidia saltem pars presbyteri sint; ceteri vero diaconi, & subdiaconi; in cuius distinctionis partitione æquum est seruari, vt præbendis iis, quæ vberiores habent redditus, maiores etiam ordines attribuantur; in ecclesiis vero, vbi est consuetudo, vt præbendæ omnes sacerdotales sint, hoc idem conferuetur.

Ordinibus autem distinctis, præter hebdomadæ ordinariæ obligationem feriatis diebus per idoneos substitutos obeundam, festis maioribus celebrante in pontificalibus prælato, canonici diaconi, & subdiaconi seruato ordine præbendæ suæ onus per se ipsi sustineant. Decani vero, & qui priores in ecclesia dignitates post pontificalem obtinent, solennioribus diebus prælato absente, siue impedito, conuentualem Missam celebrent. In nocte autem, & aurora natiuitatis Domini non permittatur vt alius celebret Missam conuentualem, qui non sit canonicus.

Ad episcopos autem decernimus pertinere ordinem, vbi iam non est, certis quibusdam regulis instituere pro prædictis tam festis maioribus, dominicis, & aliis per an-

ANNO
CHRISTI
1596.

num, quam in vnaquaque hebdomada obseruandis; pœnam etiam adiicere, & fabricæ, seu pio alicui loco applicare.

Ex duobus, quæ pertinent ad cultum diuinum sustinendum, quorum alterum respicit absentias illorum, qui residere in cathedralibus & collegiatis tenentur; alterum pertinet ad diuinorum officiorum celebrationem: primum satis certum, exploratumque proponimus, vt obtinentes in cathedralibus ecclesiis, aut collegiatis dignitates, canonicatus, præbendas, aut portiones cuiuslibet statuti, consuetudinifve vigore, nullo modo vltra tres menses ab eisdem ecclesiis quolibet anno absint, saluis ipsarum ecclesiarum constitutionibus, quæ longius seruitiis tempus requirunt, sub pœnis a sacro Tridentino Concilio præscriptis. De secundo, quod ad debitum diuinis officiis regimen spectat, de congrua canendi & modulandi ratione, de certa lege in chorum conueniendi & permanendi, simulque de omnibus ecclesiæ ministris, ac tota chori disciplina, cum arduum sit particulatim decernere, quod ad vniuersam apte possit prouinciam acomodari propter varios diuersarum diœceseon ritus & statuta: singulorum reuerendissimorum episcoporum suffraganeorum nostrorum diligentiam excitamus, vt quisque ex suarum ecclesiarum obseruationibus meditetur, & spatio sex mensium a die dimissi præsentis Concilii numerandorum aliquid conficiat, quod putet præcipue disponi posse ad cultum diuinum conseruandum, & augendum, & omnes totius prouinciæ ecclesias communi disciplina conformandum; quod singuli effecerint, si cum singulis diœcesibus & ecclesiis conferatur, vt Deo fauente demum constet aliquid, ex quo possit elici vniuersæ prouinciæ communis diuinorum habendorum norma.

His quæ studiose collegerint, adiiciant remedia, quæ vel vsu fuerint recepta, vel ad vsum accommodanda.

In cathedralibus & insignibus collegiatis ecclesiis vt numero & ordine ministrorum, augusta quædam rerum series, qua mirifice assistentium animi capiuntur, proponitur, quæ nisi præceptione regatur & certa lege moueatur, incomposita specie & summa deordinatione confusum aliquid efficit, quo nihil fit videnti turpius, aut molestius; ita curandum vt sacra & diuina certo ordine præfecto aliquo

ceremoniis ecclesiasticis constituto peragantur, quod vt in omnibus prouinciæ cathedralibus & collegiatis insignibus ecclesiis in promptu habeatur, decernimus ex mansionariis, vel capellaniis, quæ onus residendi in eisdem additum habent, primo quoque tempore vacantem in præfecturam ceremoniarum ecclesiasticarum institui, & de ea perpetuis temporibus prouideri aliquem, qui in huiusmodi studio versatus sit, & actorum ecclesiasticorum directionem & sacrorum dispositionem sustinere pro dignitate intelligat.

ANNO
CHRISTE
1596.

Pœnitentiariorum in ecclesiis cathedralibus & insignibus collegiatis ad piorum consolationem & lapsorum spirituale subsidium in promptu esse decet: idcirco episcopi pœnitentiarium cum vnione præbendæ proxime vacaturæ ad præscriptum Concilii quamprimum instituant.

Qui in ecclesiam ad laudes Deo persoluedas ex clero conueniunt, quo ceteris officio, vel dignitate præfunt, eo debent accuratius exequi, quæ sibi sunt ratione officii adiecta; ipsi vero diligenter intendant & intelligant, se chori interessentia ita adstrictos, vt salua non possint conscientia temporale, quod ex distributionibus percipitur, commodum assequi, nisi diuinis rite seruierint & ministrarint. Si quis igitur, dum diuina peraguntur officia, in choro canonicus, seu mansionarius, aut aliquis alius quocumque censeatur nomine clericus, quacumque sit præditus dignitate, cum superpelliceo, aut etiam sine, per ecclesiam diuagari, colloqui, literas legere, aut alia tractare non omiserit, eum decernimus (licet postea in chorum ascenderit) omnino absentem reputari pro matutino, vel horis diurnis, vel vespertinis, quibus prædicto modo deliquerit. Punctatori vero districtè præcipiant episcopi sub pœna suspensionis, vt ex officio tales punctent, ac toto illarum horarum lucro priuatum in libro suo notent. Quod idem ad alios extendi decernimus, qui in stallo non suo permanerint in choro, dum diuina celebrantur.

Quia vero licentia & abusu factum, vt sero in chorum accedant, qui tempestiue interesse deberent; ac nisi certa aliqua regula præstituatur, inconuenientia in dies augeri singulos dubitandum: decernimus eos, qui in matutinis in chorum ascenderint post finitum primum hymnum; in

horis

ANNO
 CHRISTI
 1596.

horis diurnis item post hymnum : in Missa post confessionem : in vesperis post completum psalmum, pro interessentibus non esse habendos, sed lucris & distributionibus dierum & horarum prædictarum, quibus in chorum tempestiue non ascenderint, omnino mulctandos. In quo episcoporum diligentiam excitamus, vt serio agant, & pœnis punctatores suarum ecclesiarum ad præfati decreti executionem omnino adigant; quod declaramus non obtinere locum, cum episcopus in chorum ad diuina officia ascenderit: hoc enim casu decernimus quoscumque seruitio chori adstrictos, cuiuscumque dignitatis & officii sint, in principio diuinorum officiorum interesse debere. Qui postquam episcopus iam confederit, in chorum venerit, eum declaramus illarum horarum lucro omnino damnandum.

Quæ vero in diuino cultu peraguntur, quia loco indigent apto & commodo, vt etiam cum dignitate peragantur, præcipimus omnibus & singulis episcopis, diligenter curent & omnino intendant vt chori ecclesiarum, præcipue cathedralium, aut etiam collegiatarum insignium (vbi non sunt) ita extruantur, seu reparentur, vel etiam aptentur, vt res fieri sacra disposita commoditate & cum dignitate possit: ad quæ perficienda excubabunt episcopi, & quos necesse erit, etiam opportunis remediis contento studio compellent.

Vt absurdo, quod alicubi viget, occurratur episcopali vigilantia, decernimus, eos, qui ratione vel mansionariæ, vel capellaniæ perpetuo chori seruitio in ecclesia cathedrali, seu collegiata sunt addicti, & solennibus diebus, aut etiam festis, quibus episcopus in ecclesia diuinis interest officiis, ad alias ecclesias se conferunt lucris causa, negligentes quod minus est, vt maius acquirant, cum dedecore ordinis, & ecclesiæ cui sunt adscripti, iniuria, irremissibiliter lucro totius distributionis illius hebdomadæ, in qua deliquerint, plectendos esse: quod si sæpe idem in hebdomada commiserint, statuimus per episcopum ita prouideri debere, vt corrigatur omnino peruicacia, clericalis modestia reformetur, & ecclesiæ seruitium debitum conferuetur.

V.

ECCLESIASTICI summa gubernaculi est gloria Dei & salus animarum: vtrumque diligenter tractandum, cum

Concil. Tom. 36.

Iiiii